

**ЖАҢА БУЫН ЖАС МАМАНДАРДЫҢ
ҚҰНДЫЛЫҚТАРЫ МЕН МҰРАТТАРЫ
ЦЕННОСТИ И ИДЕАЛЫ НОВОГО ПОКОЛЕНИЯ
МОЛОДЫХ СПЕЦИАЛИСТОВ**

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі

1. А.Жайымов, С.Бүркітов, Б.Ысқақов / А., 1992
2. Е.Б. Абдуллин., Е.В. Николаева «Музыкалық білім беру әдістемесі», 2006
3. Э.Б. Абдуллин «Музыка педагогының зерттеу қызметінің негіздері: оқу құралы», 2014
4. Э.Б. Абдуллин «Музыкалық білім беру теориясы», 2004
5. Б.В. Асафьев «балалардың музыкалық-шығармашылық дағдылары туралы// музыкалық тәрбие тарихынан. Хрестоматия», 1990

ӘОЖ 781.61

**ЖАЛПЫ БІЛІМ БЕРЕТІН МЕКТЕПТЕ КҮНТІЗБЕЛІК
МЕРЕКЕЛЕРДІ ҰЙЫМДАСТЫРУ ЖӘНЕ ӨТКІЗУ**

Мадиева Т.С., 3 курс, 5В010600 – музыкалық білім, А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті

Жақаева С.Ә., педагогика ғылымдарының кандидаты, қауымдастырылған профессор, А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті

Мерекелер мен ойын-сауық-бұл баланың өміріндегі жарқын және қуанышты оқиғалар. Әр түрлі өнер түрлерін біріктіре отырып, олар балалардың сезімдері мен санасына үлкен әсер етеді. П.Крупская: "балаға өз ойлары мен сезімдерін өнер арқылы түсінуге, нақты ойлауға және тереңірек сезінуге көмектесу керек..."».

Мереке баланың шығармашылық қызметін ұйымдастырудың басым бағыты, оның жалпы мәдениетін қалыптастырудың негізі болып саналады.

Мереке кез-келген ұжымның барлық формалары мен мәдениеттерінің көрінісі, қабылданған мінез-құлықтан бастап, киім-кешек пен дәстүрлі рәсімдерді орындауға дейін өтеді.

Балалардың ән айтуға, ойындарға, билерге қатысуы балалар денесін нығайтады және дамытады, қимылдарды үйлестіруді жақсартады.

Мектеп жасындағы балаларды қоса алғанда, бүкіл қоғамның рухани өміріндегі өсіп келе жатқан дағдарыстар аясында баланың жеке басының қалыптасуы мен дамуына ықпал ететін демалыстың мерекелік формаларын ұйымдастырудың мазмұны мен әдістерін негіздеу ерекше әлеуметтік-тәрбиелік мәнге ие болады..

Мереке-бұл қарым-қатынас қуанышы, шығармашылық пен ынтымақтастық қуанышы, өзін-өзі көрсету қуанышы, босату және өзара байыту қуанышы. Балалардың толыққанды дамуы үшін олардың сөйлеуін, ойлауын, үйлестіруін дамыту үшін барлық мүмкін жағдайларды қолдану қажет. Бұл жағдайда тек ойын-сауық қана емес, сонымен қатар оқу және дамыту функциясын да орындауы керек.

Мереке баланың толыққанды дамуы үшін бай мүмкіндіктерді көрсетеді. Барлық мерекелерде әр түрлі өнер түрлері өткізіледі: әдебиет, музыка, сурет, ән, пантомима.

Балалар мерекесі-бұл балалармен қоршаған әлемнің әртүрлілігі мен көңілділігі туралы сөйлесу мүмкіндігі. Сонымен, мереке танымдық сәттер мен танымдық тапсырмаларды қамтыды. Мысалы, қиялдың, логикалық ойлаудың немесе зейіннің дамуына ықпал ететін конкурстар мен жұмбақтар.

Балалар мерекесі-бұл бала өміріндегі ең жарқын сәттердің бірі. Мерекелер балаларға шығармашылық мүмкіндіктер ашады, жарқын сезімдер, баланың жан дүниесінде асыл

ЖАҢА БУЫН ЖАС МАМАНДАРДЫҢ ҚҰНДЫЛЫҚТАРЫ МЕН МҰРАТТАРЫ ЦЕННОСТИ И ИДЕАЛЫ НОВОГО ПОКОЛЕНИЯ МОЛОДЫХ СПЕЦИАЛИСТОВ

импульстар тудырады, бірге өмір сүру қабілетін дамытады, ақыл мен жүректі рухани байытады.

Мұнда мерекені тек ойын-сауық түрі ретінде ғана емес, сонымен қатар жеке және тәрбиелік дамуға ықпал ететін мәдени және білім беру құбылысы ретінде қабылдау мәселесі өте өзекті.

Педагогикалық практикада балалар үшін ойын-сауықтың көптеген түрлері бар, олардың саны үнемі өсіп келеді. Олардың ішіндегі ең танымалдары: фестивальдер, спектакльдер мен салттық қойылымдар, презентациялар, карнавалдар, шерулер, көрмелер, жарыстар, Олимпиада күнін тойлау, концерттер және басқалар, көбінесе балалармен жұмыс жасайтын мәдени іс-шаралардың бөлігі болып табылады.

Балалар мерекесін дайындау және ұйымдастыру – бұл ересек адамның, мұғалімнің, тәрбиешінің, адам басшылығының және т.б., әрине, балалардың белсенді қатысуын талап ететін ұзақ, ауыр және қиын жұмыс. Бұл жұмысты ұйымдастыру үшін әркім бір жоспарға сәйкес келісіп, мерекеге дайындықтың барлық кезеңдерінен өтуі керек.

Жұмыс кезеңдері.

I. жыл басында бір жылға арналған жоспарды талқылау үшін жиналыс өткізіледі. Мерекелер мен олардың күндерін таңдау мүмкіндігі бар.

II. сахнада мерекеге тікелей дайындық жүріп жатыр дайындықтың осы кезеңінде таңдалған дауыстық және музыкалық материалдарды қамтитын сценарий жасалады.

III. сценарий дайын болған кезде балаларға алдағы мереке туралы хабарланады, оның не екенін және оған не арналғанын түсіндіреді. Егер бұл мереке өткен жылы өткен болса, онда барлық адамдар оның қалай болғанын есіне алады.

Бұл мерекенің не екенін түсінгеннен кейін, оларға кім қатысатынын түсіндіру керек (ата-аналар, тәрбиешілер, мұғалімдер, таныстар, балалар және т.б.) осы кезеңде сіз өзіңіздің миссияңызды түсініп, дайындық пен мереке процесінде, би қалыптастыру процесінде өз рөліңізді түсінуіңіз керек., Баланың ересектердің көмегімен қозғалуы үшін сізге мақсат қою керек.

IV. ән, би, залды безендіру, жол бойындағы аймақ, саябақ, бұл кезеңде жұмыс уақытында өзгерістер мен түзетулер енгізілетін сценарий бойынша да орындалады. Сонымен, сценарийдің соңғы нұсқасы мереке басталғанға дейін пайда болды. Көптен күткен күн келгенде, позициялар өзгертіліп, безендіріліп, көрермендер мен балалар іс-әрекеттің басталуын асыға күтеді... мереке басталады...

Бұл қысқаша. Жоғарыда атап өткеніміздей, балалар мен ересектердің жадында мерекеге өте бай жарқын, көңілді және жарқын әсерлер қалады. Бұл кезеңдегі ересек адамның міндеті-мереке күндері және дайындық кезінде балалардың дағдыларын, құзыреттілігі мен білімін арттыру. Ол үшін ересектердің көмегімен ең маңызды нәрселер мереке күндері жеткізіліп, түсініксіз сәттер түсіндіру.

Мерекелер-бала өмірінің маңызды бөлігі. Бұл балаларға демалуға, көңіл көтеруге және сонымен бірге рухты оятуға, шығармашылықты ынталандыруға мүмкіндік беретін көңілді оқиға. Сабақтан тыс жұмыстарды ұйымдастыру тек ойын - сауық шарасы ғана емес, сонымен қатар маңызды және күрделі дайындық жұмыстары, сонымен қатар даму мен оқытудың табиғи ортасы болып табылады.

Мереке өнер синтезі ретінде әр түрлі іс-әрекеттерді қамтиды: сөйлеу, музыка, бейнелеу өнері, сондай-ақ арнайы операция түрі-байланыс.

Этикет психикалық процестердің дамуына әсер ететінін атап өттік: есте сақтау, назар аудару, баланың сөйлеуін дамыту үшін үлкен жағдай туғызады, білімді тереңдетеді және әртүрлі іс-шаралар мен адамгершілік тәрбиеге ықпал етеді.

ЖАҢА БУЫН ЖАС МАМАНДАРДЫҢ ҚҰНДЫЛЫҚТАРЫ МЕН МҰРАТТАРЫ ЦЕННОСТИ И ИДЕАЛЫ НОВОГО ПОКОЛЕНИЯ МОЛОДЫХ СПЕЦИАЛИСТОВ

Мұнда мерекені тек ойын-сауық түрі ретінде ғана емес, сонымен қатар жеке және тәрбиелік дамуға ықпал ететін мәдени және білім беру құбылысы ретінде қабылдау мәселесі өте өзекті.

Балалар мерекелерінің ерекше педагогикалық құндылығы-олар жас жігітке ең жақсысына жетуге көмектеседі, өйткені ол үшін мереке процесінің өзі жағымды эмоционалды тәжірибе тудыратын және балалар мен ересектердің шығармашылық өзара әрекеттесуінің ерекше жүйесін құратын жеке мағынаға ие.

Нақты көлем балалардың көңіл көтеруінің басқа түрлеріне де тән, олардың саны үнемі өсіп келеді.

Жұмыс тәжірибесін зерттеу қорытынды жасау кезінде мұғалім бірыңғай жоспарға сәйкес демалысқа дайындықтың барлық кезеңдері бір-бірілеп өтетіндей әрекет етуі керек деген қорытынды жасауға мүмкіндік береді.

Мерекелер жарқын, қызықты, ойын-сауыққа және баланың дамуына бағытталған түрлі іс-шараларға толы болуы керек. Сонымен қатар, демалыс кезінде және дайындық барысында балалардың эмоционалды, ауызша және коммуникативті байланысы үшін жағдай жасау маңызды.

Жоғарыда айтылғандардың бәрі балалар мерекесі мектеп өмірінің тұрақты аспектілерінің бірі деген сенімге әкеледі. Балалар мерекесі-бұл бірегей педагогикалық құбылыс, жаңа ұрпақтың білім беру жүйесінің маңызды элементі, тұтас білім беру процесінің бөлігі, ұжымдық бірлік нысаны (мұғалімдер, балалар және ата-аналар). Маңызды бөлігі: "педагогика-мереке-балалар-шығармашылық" бір кешенде бар. Кеште бүкіл сынып пен білім шоғырланады, онда жеке балалар оған өзіне және шынайы қарым-қатынас жасауға мүмкіндік береді.

Педагогикалық практикада балалар үшін ойын-сауықтың көптеген түрлері бар, олардың саны үнемі өсіп келеді. Бұл ең танымал: фестивальдер, спектакльдер және күн сайын және мереке мен салт-жоралар апталығы, спектакльдер, презентациялар, доптар, карнавалдар, шерулер, көрмелер, байқаулар, Олимпиадалық күн мерекесі, Дүниежүзілік мұра орталығы, ертеңгіліктер, концерттер және басқалар, көбінесе балалармен жұмыс жасайтын мәдени іс-шаралардың бөлігі болып табылады.

Бұл оқиғаның қалған идеясына, сюжетті түсіндіретін аңыз элементтерінің атауларына қатысты. Екінші жағынан, бұл ұлттық және жергілікті сипаттағы салт-дәстүрлер мәдениеті. Әрине, мерекелер-бұл шындыққа айналатын және нәтижесінде өмірдің толықтығын, айналадағы Әлеуметтік және табиғи әлеммен үйлесімділігін сезінуге көмектесетін идеалды ұмтылыстардың тәжірибесіне көмектесу және қолдау үшін қалдырылған өмір үлгісі.

Мереке кезіндегі көркемдік-педагогикалық маңызы мен оқиғалары келесі сипаттамалармен сипатталады:

- абсолютті ерікті қатысу және мереке күндері бос уақытты өткізудің барлық міндетті және шартты ережелерімен келісу;
- балалар әңгімелерін, рөлдік ойындарды, фестивальдер мен іс-әрекеттерді еркін таңдау;
- мерекелерде ұлттық дәстүрлердің, оның ішінде салт-дәстүрлердің, рәсімдердің, рәміздердің және Ұлттық конкурста уақытша каталогтың негізгі материалдық, ойын-сауық және қоғамдық оқиғасының қасиеттерінің болуы.

Педагогикалық қызметтің субъектісі ретінде қатысушы интерактивті процесті қамтамасыз ететін психологиялық медиатор рөлін атқарады.

Мерекелік іс-шара эстетика мен оқиғаға өте жақын.

Адамның эстетикалық іс-әрекетінде, оның жеке эстетикалық іс-әрекетінде және өзін-өзі көрсетуде-бұл адамның барлық күштерінің еркін шығармашылық шиеленісі, эмоционалды

**ЖАҢА БУЫН ЖАС МАМАНДАРДЫҢ
ҚҰНДЫЛЫҚТАРЫ МЕН МҰРАТТАРЫ
ЦЕННОСТИ И ИДЕАЛЫ НОВОГО ПОКОЛЕНИЯ
МОЛОДЫХ СПЕЦИАЛИСТОВ**

тәжірибенің оң бояуы, адам қызметінің нәтижесі, сайып келгенде, шығармашылық пен эстетикалық қабілеттердің дамуы.

Мерекенің адам рухының кез-келген түрі ретінде пайда болуы мен қалыптасуы адамның қажеттіліктерін қанағаттандырумен байланысты емес-бұл ойын. Тұру және ойнау адамның белгілі бір даму кезеңіне қажет болғанда орын алады және бұл тиісті түрде тәрбие жұмысымен тікелей байланысты.

Сонымен, мереке мен ойындар белсенді, практикалық жетілдірудің маңызды элементтері болып табылады, олар педагогиканың берік ғылыми негізіне негізделуі керек. Сондықтан, кетуге дайындалу кезінде мұғалім біздің заманымыздың нақты және нақты шындығын, болашақтың ғылыми болжамын ескеруі керек.

Қолданылған әдебиеттер тізімі

1. Г.А. Веденеев «Орыс мерекелерінің көлемі: жағдайы және даму тенденциялары» / В., 2008
2. А.Д. Жарков «Мәдени-ағарту жұмыстарын ұйымдастыру» / М., 2010
3. О.А. Красильникова «Шығармашылық арқылы оқыту және тәрбиелеу», 2008
4. Т.Г. Киселева, Ю.Д. Красильников «Әлеуметтік-мәдени қызметтің негізгі принциптері» / М., 2012
5. «Өнер құралдарымен жеке танымдық іс-әрекет // балаларға білім беру және тәрбиелеу бағытын түзетуталығы», 2013